

Magdalena Kornak

Wykład Gunthera Teubnera pt. „Konstytucjonalizm Społeczny. Alternatywy dla teorii konstytucyjnej nakierowanej na państwo”

Palestra 49/7-8(559-560), 230-231

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kolejne Dyrektywy w zakresie ochrony danych osobowych i komunikacji elektronicznej, bezpieczeństwa i poufności korespondencji, a także przechowywania danych o ruchu i lokalizacji oraz niezamawianej korespondencji, jak np. „spamming”.

Powołując przykłady z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Rzecznik przystąpił do omawiania Rozporządzenia 45/2001 dotyczącego przetwarzania danych osobowych w instytucjach i organach Wspólnoty, o ile jest ono prowadzone w ramach wykonywanych działań. Cechą Rozporządzenia jest wymóg, by każda instytucja lub organ Wspólnoty powołały przynajmniej jedną osobę na stanowisko Urzędnika ds. Ochrony Danych, których zadaniem będzie zapewnienie wewnętrznego stosowania przepisów Rozporządzenia. W akcie tym określone zostały także zadania Europejskiego Rzecznika Ochrony Danych Osobowych, dające mu m.in. prawo dostępu do istotnych informacji potrzebnych do przeprowadzenia dochodzenia, a także nakładania sankcji oraz kierowania sprawy do Trybunału Sprawiedliwości. Zadaniem Rzecznika jest także udzielanie porad odnośnie do nowego ustawodawstwa Komisji Europejskiej, ma on także możliwość wniesienia swojego wkładu na płaszczyźnie współpracy z organami nadzorczymi w ramach „trzeciego filaru”. Peter Hustinx przedstawił proces budowania zaplecza administracyjnego swojej instytucji, a następnie przystąpił do omówienia 5 głównych obszarów swojego działania. Pierwsze dwa skupiają się na wdrażaniu Rozporządzenia 45/2001 o ochronie danych oraz problematyki związanej ze stosowaniem tego Rozporządzenia w relacji z Rozporządzeniem 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów. Trzeci obszar obejmuje przyszłość Dyrektywy 95/46/WE, czwarty zmian, które zaobserwowano w „trzecim filarze”, ostatni zaś obszar dotyczy stosunków pomiędzy Unią Europejską i krajami trzecimi w zakresie ochrony prywatności i danych osobowych, przy szczególnym uwzględnieniu stosunków z USA.

Wykład zakończyła dyskusja, w której padły między innymi pytania związane z problemem terroryzmu i ochrony w związku z tym przesyłanych, w szczególności do USA danych. Rzecznik poruszył sprawę „Safe Harbour”, tj. bezpiecznego transferu danych do krajów trzecich i zasad jego funkcjonowania. Wypowiedział się także na temat dostępu do danych osobowych pasażerów linii lotniczych, nawiązując do ataków terrorystycznych z 11 września 2001 roku i udostępniania krajom trzecim tylko niezbędnych danych. Odpowiedział również na pytanie dotyczące zasad współpracy z Ombudsmanem, którego instytucja istnieje w UE kilka lat, a którego doświadczenie Rzecznik wykorzystuje oraz współpracy z polskim Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, która ma charakter poziomy, koleżeński i opiera się przede wszystkim na wymianie informacji i doświadczeń.

Magdalena Kornak

Wykład Gunthera Teubnera pt. „Konstytucjonalizm Społeczny. Alternatywy dla teorii konstytucyjnej nakierowanej na państwo”

W Pałacu Kazimierzowskim w Warszawie, dnia 27 czerwca 2004 r. odbył się wykład Gunthera Teubnera, pt. „Konstytucjonalizm Społeczny. Alternatywy dla teorii konstytucyjnej nakierowanej na państwo”.

Gunther Teubner jest wieloletnim wykładowcą prawa prywatnego i socjologii prawa na Uniwersytecie we Frankfurcie oraz Uniwersytecie w Berkeley. Jest także głównym twórcą koncepcji prawa refleksyjnego oraz jednym z najznakomitszych przedstawicieli teorii prawa autopoietycznego.

W wykładzie prelegent poruszył m.in. problem rozwoju przesunięcia obszaru zainteresowania z pojedynczej konstytucji państwa narodowego na wiele konstytucji obywatelskich społeczeństwa światowego. Wymienił on trzy trwałe kierunki kształtujące myślenie konstytucyjne. Punktem wyjścia do rozważań stała się teoria konstytucjonalizmu społecznego opracowana przez amerykańskiego socjologa Davida Sciulli. Jak podkreślił Teubner, powstawanie społeczeństwa światowego nie polega na wiodącej roli polityki międzynarodowej, towarzyszą mu zwykle wtórne reakcje polityki, a jako przykład podał globalizację terroryzmu. Globalizacja stanowi proces, w którym obszary życia przekraczają swoje granice regionalne i same wytwarzają dla siebie autonomiczne sektory globalne. Globalizacja polityki, w porównaniu z innymi podsystemami jest spóźniona i będzie się dokonywać jeszcze przez jakiś czas. Teubner nawiązał w przemówieniu do Karty Narodów Zjednoczonych, a co za tym idzie, do starań prawników, by nadać jej taką formę, jakby była ona konstytucją światową, ustanowioną wolą „wspólnoty międzynarodowej”, która legitymizować będzie posługiwanie się światową władzą polityczną. Skrytykował i uznał za iluzję postrzeganie Narodów Zjednoczonych jako suwerena światowego, który nadaje konstytucję wiążącą, legitymizowaną i podlegającą wcielaniu w życie nie tylko organizacjom z zakresu ONZ, ale także polityce międzynarodowej, a nawet pozarządowym systemom społeczeństwa światowego. Podkreślił natomiast, iż rzeczywiście w polityce międzynarodowej i organizacjach międzynarodowych zachodzi proces konstytucjonalizacji, czego przykładem może być rozwój praw człowieka skutecznych wobec władzy państw narodowych na całym świecie. Wykładowca odpowiedział następnie na pytanie jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wykazać, iż w różnych globalnych obszarach istnieją elementy konstytucyjne. Wyjaśnił, iż konstytucje obywatelskie nie są wyłącznie tekstami prawnymi czy też faktycznymi strukturami systemów społecznych, a o składnikach konstytucji społecznej w ścisłym znaczeniu można mówić tylko wtedy, gdy miejsce ma współzależność autonomicznych procesów społecznych i autonomicznych procesów prawnych. Konstytucja wiąże więc ze sobą proces prawny, obejmujący tworzenie norm oraz społeczny, tworzący zasadnicze zręby porządku społecznego. Zręby porządku społecznego wpływają zatem na prawo i są przez nie normowane, a wynikiem tej zależności jest ograniczenie oddziaływania zarówno procesów prawnych jak i społecznych. Takie sprzężenie prawa i systemu społecznego jest warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, musi iść za tym hierarchizacja norm konstytucyjnego, czyli „wyższego” rodzaju w stosunku do norm niższej kategorii prawa.

Wykład stanowi kontynuację cyklu wykładów *im. Leona Petrażyckiego*, organizowanych przez Wydział Prawa i Administracji UW.

Magdalena Kornak